

ESTRATÈGIES D'APRENTATGE

26971

Data de la última revisió del programa: 17.07.03

Departament: Psicologia de l'Educació.
Facultat: Ciències de l'Educació
Professor: Carles Monereo Font (Teoria i docència tutoritzada)
Sonia Sánchez Busqués (Pràctiques)
Despatx: B5-105 (Facultat de Psicologia)

OBJECTIUS GENERALS DE L'ASSIGNATURA

- 1- Comprendre el concepte d'estratègia d'aprenentatge i la seva incidència determinant en la pràctica educativa.
- 2- Analitzar les principals estratègies que poden afavorir l'aprenentatge de continguts específics dins les diferents àrees curriculars.
- 3- Conèixer els principals mètodes d'ensenyament estratègic i valorar la importància del seu domini per part del professorat.
- 4- Aplicar els coneixements adquirits a l'elaboració i aplicació d'un Projecte instruccional centrat en les Estratègies d'Aprenentatge.

TEMARI

BLOC A: Les estratègies d'aprenentatge: marc conceptual.

1. El concepte d'estratègia en el sí de l'enfocament constructivista de l'ensenyament-aprenentatge: la construcció del coneixement "estratègic".
2. Nocions vinculades al concepte d'estratègies d'aprenentatge: capacitats, habilitats, procediments, mètodes i tècniques.
3. La capacitat metacognitiva i les estratègies d'aprenentatge.

BLOC B: L'ensenyament i avaluació de les estratègies d'aprenentatge.

1. Programes generals per "Ensenyar a Pensar".
2. Programes específics integrats en el currículum escolar.
3. L'avaluació de les Estratègies d'Aprenentatge.
4. Model instruccional per l'Ensenyament-Aprenentatge d'Estratègies.
5. Mètodes per la presentació d'estratègies (I): modelatge, casos de pensament i anàlisi retrospectiu
6. Mètodes de pràctica guiada (II): fulls de pensament, tècniques cooperatives i pautes d'autointerrogació.

BLOC C: L'assessorament psicoeducatiu en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge

1. Funcions de l'assessor en les diferents etapes educatives.
2. Competències bàsiques i estratègies d'aprenentatge en el currículum.
3. Estratègies d'aprenentatge vinculades a dominis específics: lectura, escriptura, ciències i matemàtiques.

PRÀCTIQUES

Objectius:

1. Actuar en qualitat d'aprenent estratègic, revisant les pròpies estratègies d'aprenentatge.
2. Aplicar els instruments i mètodes presentats a les classes teòriques per mitjà del anàlisi de casos i les simulacions.

Metodologia: Autoanàlisi de la pròpia conducta d'aprenentatge i estudi. Anàlisi de casos i simulacions.

Valoració: Alguns dels aspectes tractats entraran a la prova final de l'assignatura. Els alumnes que formen part dels equips de classe (veure itinerari B a l'apartat d'avaluació de l'assignatura) hauran a més d'incloure algunes d'aquestes activitats, i la resolució d'alguns dels problemes plantejats, en el seu dossier progressiu.

DOCÈNCIA TUTORIZADA

Objectius:

1. Aprofundir, a més de en els aspectes conceptuals de l'assignatura, a través de lectures escollides i resolució de problemes, en aspectes procedimentals i actitudinals propers a l'àmbit professional.
2. Desenvolupar les competències relatives a un comportament estratègic: planificació, regulació i avaluació del dossier progressiu.
3. Millorar els dossiers de classe a través de revisions grupals on s'ofereixin indicacions de canvi.

Metodologia: es demanarà en tot moment la participació activa dels alumnes a través d'activitats cooperatives, debats, jocs de rol, activitats de co-avaluació, etc., tot aprofitant els mateixos equips que elaboren conjuntament el dossier progressiu de classe.

AVALUACIÓ

Existiran dos itineraris d'avaluació depenent de la dedicació a la matèria:

Itinerari A (obtenció d'aprobat o notable): Correspon al perfil d'estudiants que estan interessats en altres especialitats diferents de la Psicologia Educativa i/o que només poden realitzar una dedicació mínima a l'assignatura.

Per obtenir l'aprobat cal que superin la prova objectiva de final de curs (15 respostes correctes sobre 20 ítems). L'obtenció de notable requerirà, a més de la superació de, al menys, 15 ítems de la prova objectiva, respondre correctament a una pregunta breu que implicarà la resolució d'un cas.

Estimació hores temari: 2 hores al mes.

Estimació hores temps de pràctiques: 1 hora al mes.

Itinerari B (obtenció d'una qualificació igual o superior a notable): Correspon al perfil d'estudiants directament interessats en els processos d'ensenyament-aprenentatge i amb una perspectiva professional propera a l'assessorament psicopedagògic.

A més de superar la prova objectiva anterior per l'obtenció de l'aprobat, cal que presentin un dossier progressiu de classe, realitzat en petit grup format pels apunts de classe, convenientment ampliat i personalitzats i on s'inclouï un petit treball d'intervenció, recerca o reflexió sobre un tema teòric.

Per avaluar aquest dossier de classe es tindrà en compte: la estructura del dossier, degudament justificada; la qualitat de l'ampliació efectuada; la correcta resolució dels exercicis i problemes plantejats a classe; la qualitat de la síntesi realitzada (selecció i personalització de la informació) i la realització d'una petita intervenció, recerca o reflexió en relació a alguns dels temes tractats a l'assignatura.

La nota final de l'estudiant serà la mitjana entre la nota de la prova objectiva i el dossier (així si el dossier d'un grup ha estat qualificat d'excel.lent i els alumnes X i Y d'aquest grup han obtingut, respectivament, aprovat i notable a la prova objectiva, l'alumne X tindrà una nota final de notable i l'alumne Y d'excel.lent).

Estimació hores temari: 2 hores a la setmana.

Estimació hores temps de pràctiques: 1 hora a la setmana.

Examen de recuperació (obtenció d'una qualificació igual o superior a notable): Per obtenir l'aprobat cal que superin la prova objectiva de la segona convocatòria (15 respostes correctes sobre 20 ítems). L'obtenció de notable requerirà, a més de la superació de, al menys, 15 ítems de la prova objectiva, respondre correctament a una pregunta breu que implicarà la resolució d'un cas. A aquesta prova podran també presentar-se els alumnes que desitgin millorar nota.

En el cas de que l'estudiant superi la prova de recuperació i tingui una qualificació superior del dossier progressiu de classe, la nota final serà la mitjana entre la nota de la prova objectiva i el dossier.

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ RECOMANADES

Estudis de Psicopedagogia

23202 Intervenció Psicopedagògica

23231 Psicologia Escolar

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Teoria

BRUER, J.T. (1995). *Escuelas para pensar. Una ciencia del aprendizaje en el aula*. Barcelona: Paidós.

McCLURE, S. i DAVIES, P. (1994). *Aprender a pensar, pensar en aprender*. Barcelona: Gedisa.

MELOT, A. M. i NGUYEN, A. (1987). El conocimiento de los fenómenos psicológicos. En Oleron, P. *El niño: su saber y su saber hacer*. Madrid: Morata; 226-286.

MONEREO, C. (Coord.), BARBERÀ, E. CASTELLÓ, M., MIQUEL, E., PÉREZ, M.L. i POZO, J.I. (2000). *Estrategias de aprendizaje*. Madrid: Visor.

MONEREO, C. i SOLÉ, I. (Coord.) (1996) *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Madrid: Alianza Editorial.

MONEREO, C. (Coord.) et al. (2001) *Ser estratégico y autónomo aprendiendo*. Barcelona: Graó.

NISBET, J. i SHUCKSMITH, J. (1987). *Estrategias de aprendizaje*. Madrid: Santillana.

PÉREZ CABANÍ, M.L. (coord.) (1997). *Las estrategias de aprendizaje a través del currículum*. Barcelona: Horsori.

PERKINS, D. (2001). *La escuela inteligente*. Barcelona: Gedisa.

POZO, J.I. i MONEREO, C. (1999). *El aprendizaje estratégico*. Madrid: Santillana.

Docència tutoritzada i Pràctiques

MONEREO, C. (Coord.). et al. (2000) *Tomar apuntes: un enfoque estratégico*. Madrid: Antonio Machado-Visor.

MONEREO, C. et al. *Enseñar y aprender estrategias*. Barcelona: Praxis.

MONEREO, C. i CASTELLÓ, M. (1997). *Las estrategias de aprendizaje. Cómo incorporarlas a la práctica educativa*. Barcelona: edebé.

MONEREO, C. i DURÁN, D. (2001). *Entramats. Mètodes d'ensenyament cooperatiu i col.laboratiu*. Barcelona: edebé, 2001.

BIBLIOGRAFIA COMENTADA

MONEREO, C. (Coord.), BARBERÀ, E. CASTELLÓ, M., MIQUEL, E., PÉREZ, M.L. i POZO, J.I. (2000). *Estrategias de aprendizaje*. Madrid: Visor.

Manual sobre estratègies d'aprenentatge format per 9 capítols escrits per diferents especialistes de diferents universitats (UAB, UdG, UOC, URL, UAM). Cosnta de dos blocs ben diferenciats. Una primera part on es delimita el marc epistemològic i conceptual en base al model constructivista de l'ensenyament, l'aprenentatge, l'avaluació i l'assessorament psicoeducatiu i una segona part on es tracten els aspectes pràctics de l'assessorament psicopedagògic en àmbits específics: composició escrita, lectura, matemàtiques, ciències naturals, ciències socials i entorns educatius no-formals.